

ENERJİ SORUNU VE NÜKLEER SANTRALLER PANELİ

Odamız tarafından düzenlenen "Enerji sorunu ve Nükleer Santrallar" konulu panel, 11 Eylül 1996 tarihinde Ankara Sanat Tiyatrosu salonunda gerçekleştirildi.

EMO Yönetim Kurulu üyesi Ali Yiğit'in yönettiği panele konuşmacı olarak, Enerji bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdür Yardımcısı Mustafa Mendilcioğlu, Boğaziçi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Vural Altın, EMO Yönetim Kurulu Üyesi Kubilay Özбек, Elektrik Mühendisi Arif Künar ve Dünya Dostları Derneği Başkan Yunus Arıkan katıldılar.

EMO Yönetim Kurulu Başkanı M. Asım Rasan

Panelin açılışında bir konuşma yapan EMO Yönetim Kurulu Başkanı M. Asım Rasan, nükleer santrallar sorununun ülke gündemine yerleştiğini belirterek, elektrik enerjisi sektöründe merkezi planlamanın diğer sektörler için çok daha önemli olduğunu vurguladı. Rasan, konuşmasında şu görüşlere yer verdi:

Teknolojik gelişmelerin günlük yaşama yansması nedeniyle günümüzde elektrik enerjisi yaşamın ayrılmaz parçası haline gelmiştir. Ülkelerin gelişmişlik göstergelerinden biri de kişi başına düşen elektrik enerjisi tüketimidir. Ülkemizde de aynı gelişmeler yaşanmış, ve bu gelişmeler yeterli olmasa da elektrik tüketimine süreklilik kazandırmış ve vazgeçilmez kılmıştır. Elektrik enerjisi diğer sanayi ürünlerinden farklı olarak gereksinim duyulduğu yerde ve anda gerekli miktarda üretilmek ve tüketilmek zorundadır.

"Ülkelerin gelişmişlik göstergelerinden biri de kişi başına düşen elektrik enerjisi tüketimidir."

Elektrik enerjisi sorununun sürekliliğini sağlamak için üretim, iletim, dağıtım ve tüketim gibi dört ana unsuru sektörde merkezi planlama diğer sektörler için çok daha önemli olmaktadır. Böyle bir planlama için ülkenin sahip olduğu birincil kaynakların tesbiti, yıllara göre tüketim talebinin doğru tesbiti, tüketim talebine göre öncelikle ulusal kaynaklara dayalı tesislerin kurulması ve enerji dağıtımının planlanması gerekmektedir.

Yeni bir elektrik enerjisi teknolojisine geçmeden ülkemizdeki enerji talep ve üretim durumunu, kaynakları çok iyi tesbit etmek ve bunun sonucu gerçekçi değerlendirme ve yaklaşımlarda bulunmak zorundayız. Bu teknolojinin dün-

yada uygulanmasını ve sonuçlarını incelemek durumundayız.

Ülkemizde enerji tüketimi ortalama yıllık yüzde 8 civarında artışla her on yılda iki kat artmaktadır. 1995 yılı değerlerine göre, 14 bin megawatt (MW) puanta karşılıklı 21 bin MW kurulu gücümüz. 85 milyar kwh üretime karşılık 110 milyar kwh kapasite mevcuttur. Bu kapasitenin 35 milyar kwh hidrolik, 75 milyar kwh termik santral kapasitesidir. Üretilen enerjinin yüzde 20'si şebeke kayıplarına gitmektedir. Gelişmiş ülkelerde bu oran yüzde 10'un altındadır. Yapılan ölçümler sonucu, birincil kaynaklarımızın kapasiteleri: Linyit 105 milyar kwh/yıl, ekonomik olan hidrolik potansiyelin de 122 milyar kwh/yıl olduğu kabul edilmektedir. Şu anda hidrolik potansiyelimizin yüzde 29'u kullanılmaktadır.

Enerji günümüz dünyasında çevre bilinci ile birlikte ele alınarak tüm insanların refahı için kullanılmalı ve ulusal çıkarları öne alan yaklaşımlarla politikalar yapılmalıdır.

Enerji Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdür Yardımcısı Mustafa Mendilcioğlu

"Türkiye Enerji Yönünden Dışa Bağımlı"

Enerji ve çevrenin entgre edilmiş olarak sağlanması en ideal durumdur ama, hiçbir zaman da enerji üretimine tamamen çevreci gözü ile bakıp bu işi çevre suçlusu olarak da görmemek gerekir. Ülkemiz diğer ülkelerle karşılaştırıldığında gerçekten çok dinamik bir enerji ihtiyacı ile karşı karşıyadır. Gelişmiş ülkelerde nükleer santral kurulmuyor; çünkü gelişmiş ülkeler bu işi bitirmiş. Yani bizdeki yıllık yüzde 8 - 10'luk talep artışı Almanya'da Fransa'da, Amerika'da yok. Belki eksiye bir gidiş var. Bu yılın ilk dört ayının ortalamasına baktığımızda yüzde 14'lere varan bir enerji talep artışı var. Ülkemizde bunda haksız

mi? Değil. Neden değil? Şu anda kişi başına kullanılan enerji 1380 kwh civarında. Dünya ortalamasına baktığımızda 2250 kwh. Gelişme sürecinde olan ve dinamik gelişen bir ülkemiz. Şurada haklılık olabilir: bu tahminler geçtiğimiz on yılın yirmi yılın tahminleri yüzde 8-10 veriyor ama önümüzdeki yıllara baktığımızda, tahminlerin daha yukarıya çıktığını görürüz. 1980 öncesi enerji darboğazını unutmayalım, radyo vericilerinin dahi yarım güce indirildiği dönemleri lütfen unutmayalım. Ülkemiz gerçekten enerji ihtiyacının yüzde 46'sini iç kaynaklarımızdan karşılayabiliyoruz. Bu rakam 200 yılında yüzde 44'lerde. 2010 yılında yüzde 38'lenecek. Enerji tüketimi tahminlerine baktığımızda, 1996 yılında 96 milyar kwh, 2000 yılında 134 milyar kwh, 2010 yılında 290 milyar kwh. Görüldüğü gibi her on yılda bir katlayan, dinamik bir artış var. Bu artışın tekabül ettiği üretimdeki yatırım yıllık 2500 - 3000 MW'lık bir yatırım demek. Demekki yerli ve yabancı sektörün, özel

sektörün de bu işe katılımının sağlanması gerekiyor.

Hiç bir şey eleştirildiği gibi tedbirsiz çözümsüz değil. Ana başlıklarıyla tedbirleri şöyle özetlemek istiyorum: Otoprodüktörlük. Sanayicinin kendi üretim sahalarını kurması. Otoprodüktörlüğü teşvik ettik ve gerçekten çok dinamik geliyor. Mahkeme kararıyla susturulan santrallerin çalıştırılması şart. Ülkemizin konumu gereği şu ana kadar çoktan yapılması gereken interconnection'ların süratle yapılması gerek. Yap-İşlet-Devret ve Yap - İşlet kanallarına ivme kazandırılması yönünde çalışmalar sürüyor. Enerji ithali konusunda da gerekli çalışmalar yapılıyor ve nükleer santrallerin kurulması doğrultusunda da büyük talepler var. Nükleer

"Artan elektrik talebi ve bu talebin karşılanmasında kaynak çeşidi yaratma zorunluluğu, nükleer enerjiye ihtiyaçtır."

Santral enerji ihtiyacımızın tamamını karşılayacak diye bir mantık içerisinde değiliz. Elbette ki bizim ortalama kurmamız gereken 2500 - 3000 MW'lık güçten bahsediyoruz. Bahsettiğimiz ilk adım 2010 yılına kadar iki tane 1000 MNV'lık nükleer santral. Fransa toplam enerjisinin yüzde 70'ini nükleerden karşılıyor. Kore, bizim tükettiği toplam enerjiyi nükleerden karşılıyor. Bu ülkeler bu oranda nükleer enerjiyi birden bire oluşturmadılar.

Elektrik enerjisinin güvenilir olarak karşılanabilmesi için yapılan uzun vadeli üretim planlaması sonuçlarına göre yerli kömür, hidrolik potansiyel, ithal doğalgaz, ithal kömür kaynaklarının yanı sıra nükleer santrallerin yapımı zaruri görülmektedir. Türkiye nükleer teknolojiye geçişte geç kalmıştır. Artan enerji talebi ve bu talebin karşılanmasında kaynak çeşitlendirilmesi mecburiyeti, nükleer santrallerin bir an önce kurulmasını gerektirmektedir. Yapılan planlama çalışmaları sonucunda, 2010 yılına kadar 2000 MW'lık ve 1000 MW'lık iki santralin kurulması öngörülmektedir. Dünyada 344 bin MW kurulu güçte nükleer santral çalışmaktadır. Bu bizim kurulu gücümüzün onyedidi katıdır.

Boğaziçi Üniversitesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Vural ALTIN

Hepimizin derdi, Türkiye'nin enerji ihtiyacını mevcut imkanlar içerisinde nasıl değerlendirebiliriz sorusuna çözüm bulmak. Şimdi eğer bir arkadaşımız çıkar da Türkiye'nin enerji ihtiyacını dalga enerjisi ile karşılayabiliriz derse ben dalga geçiyor diye düşünürüm. Gel - git olayı okyanuslara mahsus ve çok küçük ölçekli bir şeydir. Gerçekçi olmalıyız, Türkiye bunu önermeye kalkışamaz. Belki tekil uygulamalar, 1 - 2 kw'lık birimler olabilir. Özellikle enerji üretiminde küçüklük pahalılık demektir. Yani bir nükleer santral kurmak için dört milyar dolarınız yoktur veya bir termik santral kurmak için iki milyar dolarınız yoktur; 100'er milyon dolar harcayıp bir sürü ünite kurarsınız. Bu pahalı bir yöntemdir, bu fakirliğin kısır döngüsüdür. Fakirlik çok pahalı bir yaşam tarzıdır. Aslında devlet havlu atmıştır enerji sektöründe; çünkü 1991'den bu yana hiç bir ciddi yatırım yok. Türkiye'yi Beyrut'a çevirecekler. Beyrut'ta bir milyon insan yaşar, yüzbin tane jeneratör çalışır. Çok pahalı, çünkü devletin kendisi yok enerji sunamıyor, herkes kendi enerji sorununu kendisi çözmeye çalışıyor. Bulabildiğini yakıyor, lamba kullanıyor, jeneratör çalıştırıyor. Son derece

"Oeyjet enerji sektöründe yatırım atmıştır."

pahalı bir yöntem.

Büyüküğün getirdiği ölçek ekonomisi enerji sektöründe en ağırdır, daha doğrusu ekonominin en ağır olduğu sektörlerden birisidir. Hep beraber ele verip düşünelim: Türkiye'nin yüz birim enerji ihtiyacı varsa % 25'i rüzgardan, % 75'i biyodan, şu kadarı nükleerden diye. Bu yüzde yüzü tutturmak zorundayız. Belki bir iki önemsiz yoldan vazgeçebiliriz. Ve kişisel kanaatim da şu ki nükleer yaşam da o kadar şer değilmiş demeye başlayacak dünya kamuoyu. Ama hala radyoaktif atıklar sorunu,

dünyanın müşterek sorunu olarak, nihai çözüme kavuşmamış bir sorunu olarak üzerinde çalışılmaya devam edilecek. Geçici 30-40 yıllık çözümler hazır bunlar kullanılıyor. Kamuoyunun yanlış bilgilenmesi de var. Burada verilen örneklerden birisinde saklanan varillerin 30-40 yıl sonra çıkarıldığında delik olduğunun görüldüğü söylendi. Zaten delik olduğu için çıkarılıyor! Bu bakım prosesinin bir parçasıdır. Bunların hesabı da gayet basit: Yılda veya ayda 0.1 mikronluk bir paslanma oranı varsa, kalana ona göre ömür biçiyorsunuz. Elli sene sonra çıkarıp yenisini koyacağım diyorsunuz, çıkarıyorsunuz delinmiş... Şimdi bunu haber yapmanın bir anlamı yok. Bir şu var: Medya her zaman sassyonel haber yapar. Türkiye gibi medya saygınlığının kalmadığı bir ortamda bunu her zaman göz önünde bulundurmamız gerekir. Toplumun öncelikler sıralamasını alt üst eden biraz da medyanın bu ihtiyacıdır Trafik kazalarında günde ortalama 40-60 kişi ölüyor. Bu kanıksandı artık, ama nükleer kazalara ilişkin oranlarda çok da sağlıklı bilgi sunulmadığını düşünüyorum.

EMO Yönetim Kurulu Üyesi Kubilay Özbek

Y-usan yaşamının sürmesinin temel koşulu, çevresel etkileri İL dönüştürerek enerjiyi kullanabilmelidir. Bu nedenden hareketle, enerji tanımını içerisinde yaşadığımız teknolojik çağda elektrik enerjisi, ikincil bir kaynak olsa da vazgeçilmez bir unsur olmuş. Tartışma da zaten elektrik enerjisinin varlığı üzerinde değil, birincil enerji kaynaklarının üzerinde yoğunlaşıyor. Şimdi ben de bir profil çizmek istiyorum: Türkiye'nin şu andaki kurulu gücü 21. 137 megavatt ve anlık puantımız da 14.000 MW civarında. Yani aradaki farkı biz kullanamıyoruz. Türkiye'nin temel enerji problemi, elektrik enerjisi problemi şu anda iletim ve dağıtım hatlarının bozukluğu ve burada ortaya çıkan kayıplar olarak görünüyor. Neden böyle görünüyor? Çünkü Türkiye'de yüzde 28'lere varan, her ne kadar resmi rakamlar yüzde 20'ler civarında diyorsa da yüzde 28'lere varan bir enerji kaybı söz konusu. Bu oranı

"Nükleer Santraller Batı Ülkelerinin Türkiye'ye Ahlaksız Teklifidir."

söylerden kaçak kullanımı muaf tutuyoruz. Kaçak kullanımı da katarsak bazı illerde elektrik dağıtımındaki kayıplar yüzde 46'ları buluyor. Biz enerji hatlarında kayıplarımızı dünya ortalamasına veya OECD ortalamasına çektiğimizde, Türkiye'de kurulması düşünülen 1000 megawatt gücünde ve tehlikeleri de uzmanlarca ortaya konan nükleer santrallerden yaklaşık dört tane kurmuş oluyoruz. Nasıl kurmuş oluyoruz? Sadece iletim ve dağıtım hatlarına yapacağımız yatırımlarla. Bu aynı zamanda beş altı tane Yeniköy, Gökova ve Kemerköy santralleri anlamına geliyor. Türkiye'nin enerji profili böyle.

Nükleer santrallerin üreteceği atık en esaslı sorundur. Kurulması düşünülen 1000 megawattlık bir santralin üreteceği atıklar öyle kolay kolay kamyonla bir yerlere atılacak türden değil, bu atıkların en tehlikelisi amerikyum, plütonyum ve teknokyumdur. Bu atıkların saklanma ömrü 24 bin yıl ile 100 milyon yıl arasında değişiyor. Gerçekten nükleer santralleri yapmak hiç problem değil, yaparsınız ama bunun sonuçlarına da katlanmak zorundasınız. 100 megawattlık bir santral yaklaşık 10 milyar curilik radyoaktif atık üretiyor. 1000 megawattlık bir santralin ürettiği plütonyum atığını toplarsanız, bir greyfurt büyüklüğünde bir kütle elde edersiniz. Bu kütleyi toz haline getirip yerküreye serptiğimizde bir tek canlı kalmaz. Nükleer santrallerde bir kaza meydana geldiğinde, Türkiye'nin bu santrali durduracak teknolojiye sahip olup olmadığını da soruyorum.

Türkiye'ye nükleer santrali önerenler, Batılı emperyalist odaklardır. Türkiye'ye ahlaksız teklifte bulunuyorlar. Türkiye'nin interkonnekte sistemini Batı'ya entegre etmek istiyorlar. Çünkü enerji gereksinimi yoğun olarak Batı ülkelerinde var. Siz sisteminizi birleştireceksiniz ki Batılı, enerji gereksinimini az geliştirmiş ülkelerden karşılasın. Batı ülkeleri belli fantazilerini mutlak surette yaşama geçirmek istiyorlar. İşte bundan dolayı da ahlaksız tekliftir. Tür-

kiye'ye nükleer santrallerin dayatılması. Oluş nedeni ve sonuçları itibarıyla nükleer santraller ayıplı bir enerji üretimidir: çünkü nükleer santraller dünya-daki enerji problemine çözüm bulmak için çıkarılmış bir teknoloji değildir.

Elektrik Mühendisi Arif Künar

"Türkiye'de etkin bir nükleer lobi var"

Türkiye'de nükleer santral isteyenleri ben ikiye ayırıyorum: Bir gerçekten Türkiye'nin enerji ihtiyacı olduğuna inananlar ki bunlar çoğunlukla samimi ve dürüst insanlar olmakla birlikte bir takım bilgiler altında bu düşünceye sevk ediliyorlar, bir de nükleer enerjiyi politik ve çıkar amaçlarıyla kullananlar var. Bunlar daha çok "nükleer lobi" adını verdiğim grup etrafında toplanıyorlar. Ülkemizde yaklaşık otuz yıldan beri faaliyet gösteren içinde akademisyenler, teknokratlar ve politikacıların da bulunduğu bir lobi bu. Şimdi bu lobinin nükleer santralleri Türkiye'ye pazarlama yönünde çabalarına ivme kazandırdığı görülüyor. Nükleer santral isteyenlerin özellikle sağ radikal ve islami radikal politik kesimlerde yoğunlaştığına ve amaçlarını Türkiye'nin enerji sorununun çözmekten çok Ortadoğu'da güç elde etmek olduğuna inanıyorum.

Türkiye'de otuz yıldır nükleer enerjiye ihtiyaç olduğunu söyleyenlerin en çok öne sürdükleri sav. Türkiye'de enerji kaynaklarını yetersiz olduğu ve çok kısa bir sürede bu kaynakların tükeneyeceği, dolayısıyla nükleer enerjiden başka yol kalmadığı... 1966 yılında Prof. Dr. Nejat Aybers bir kitap yayımladı: "Türkiye'de Enerji ve Nükleer Enerji". Bu kitapta Aybers, bilimsel olduğunu öne sürdüğü bazı öngörülerde bulunmuş; Bu öngörülere göre Türkiye 1977 yılında karanlıkta kalacak, dolayısıyla acilen üç beş tane nükleer santral yapılması gerekiyormuş. 1996 yılındayız ve hala karanlıkta kalmadık! Aynı şekilde TEK eski genel müdürlerinden Sayın Gültekin Türkoğlu da geçenlerde yayımlanan bir makalesinde enerji planlamalarının ne kadar yanlış ve gerçekçi

"Ülkenin enerji politikası sadece nükleer santrallara endekslendiği için diğer enerji kaynaklarını kullanma yönünde bir çabaya girilmedi."

olmadığını anlattı. Yine TEK eski genel müdürlerinden Bahçet Yücel de yanlış planlamaya dair bir takını rakamlar verdi. Türkiye'nin elektrik enerjisi planlamasını yapan bu insanlar emekli oldukları sonra gerçekleri söylemeye başladılar. Onun için ben. resmi kaynakların yaptığı on-yirmi yıllık senaryolara inanmıyorum, bunları tümü bir takım politik niyetlerle yapılmış çalışmalar. Nükleer santrallara ihtiyaç olduğu yönündeki bu tür verileri hiç bir zaman kabul etmiyorum.

Enerji kaynaklarımız yetersiz diye de bir teori var. Ülkenin enerji politikası sadece nükleer santrallara endekslendiği için. onun dışında bir çözüm düşünülmüdüğü için başka kaynakları değerlendirmekten kaçınıldı. Yenilenebilir enerji kaynaklarını değerlendirecek kurumlar kapatıldı. Örneğin TEK'e bağlı çalışan "Yeni ve Temiz Enerji Kaynakları Müdürlüğü" kurulduktan iki sene sonra kapatıldı. 7. Beş yıllık kalkınma planında ne rüzgar tribünü, ne küçük su hidrolik santrallar hiç biri yer almazken 20(0)'li yıllarda sayıları onlara varan nükleer santrallar planlanıyor. Nükleer santral ihtiyacımız vardı da neden Nükleer Santral Dairesi 1987 yılında kapatılıp 1993'de geri açıldı? Bir başka göstergede nükleer santral kurabilecek birikimimiz var, neden müşavirlik ihalesi bir Güney Kore firmasına veriliyor? Ve eğer nükleer santrallar enerji sorunu muza çözümse. dünyada bir nükleer santral sekiz-on yılda yapılıyor, Türkiye'de bunun iki katı süre düşünün, Akkuyu bugün başlasa 2010'larda bitecek ve 60 bin megawatt öngörüyor. TEK'in enerji raporu. Akkuyu, o zamanki ihtiyacın sadece yüzde 1.7'sini karşılayacak. Bu oran nasıl olur da enerji sıkıntısına cevap verir? Nükleer santral peşinde koşanlar kesinlikle politik, ideolojik niyetleri var. Dünyada artık hiç bir Batılı ülke santral yapmıyor.

İran. Pakistan, Suriye gibi demokrasi ile başı hoş olmayan, yurttaşlık bilinci gelişmemiş ülkeler santral peşinde.

Dünya Dostları Derneği Başkanı Yunus Arıkan "Bu tartışmalar artık bir yere varmalı"

Tartışmamız sadece bir enerji biçimi, bir enerji paylaşımı değil yaşamı tartışıyoruz, geleceği tartışıyoruz. Nükleer enerji ilk olarak 1940'lı 1950 yıllarda atom santralları ile ortaya çıktı. Bu santrallar kurulduğunda insanlığın ölçülemez kadar enerji elde edeceği söyleniyordu o yıllarda. 1970'deki kriz patlak verdiğinde bütün dünya şoka uğradı. Sonra peş peşe gelen nükleer santral kazaları ile bu şok devam etti. O zamanlar biz toplum olarak bu tartışmalara uzaktık. 1986 Çernobil faciası ile birlikte nükleer enerji tartışmasının içinde bulduk kendimizi.

Buradaki konuşmalarda tahminlerden bahsedildi, Türkiye'deki teknik insanların yaptığı projeksiyonların yanlışlığından bahsedildi. Ne kadar komiktir ki sadece biz yapmıyoruz bu yanlışları, bütün dünya yapıyor. Demek ki bilinçli bir şeyler de var. Belirlenen enerji ihtiyacı ile enerji kapasitesi hesaplanıyordu ve bu, dünyadaki elektrik enerjisinin yarısından fazlasını karşılayacaktı. Bugün yatırım altındaki bütün nükleer santrallar düşünürsek, bu projeksiyonların onda biri kadar bir gerçekleşmenin söz konusu olduğu görürüz. Buradan çıkaracağımız sonuç şu: Nükleer teknoloji ve nükleer lobi bir çöküşün eşiğindedir. Bu çöküşün bedelini Avrupa'da ödedikten sonra 3. Dünya'ya ödetmeye çalışmaktadırlar. İlginçtir, Türkiye'de de 1990'lardan sonra nükleer santrallar mega projeler olarak sunuldu. 1993 yılında Türkiye ilk defa resmi olarak nükleer santralleri uluslararası pazara çıkardığında buna karşı olan insanlar da bir araya gelmeye başladılar, sonra öğretmeni, sendikacı, öğrencisi, işçisi, köylüsü bir çevre hareketi oluşturmaya başladılar. Yaşadığımız bir gerçek var ki biz kendi geleceğimize sahip çıkmazsak, baş-

kaları gelip o geleceği şekillendirir. O nedenle, enerji politikaları belirlenirken bütün toplumsal katmanların karar mekanizmasına katılmalarının önü açılmalıdır.

Dünyadaki yatırım halinde olan nükleer santrallara batığımızda bunların büyük çoğunluğunun az gelişmiş ülkelerde inşa edilmekte olduğunu görürüz. Batı, nükleer santralları niçin istemiyor? Müthiş bir yatırım ve işletme maliyeti var çünkü. Artı olarak atık sorunu var, güvenlik sorunu var. Bunun çözümü olarak da nükleer santralları kendi topraklarından çıkarıp az gelişmiş ülkelere aktarmayı görüyorlar. Peki nükleer enerjiden vazgeçen Batı ne yapıyor? Danimarka rüzgar enerjisinden büyük ölçüde yararlanıyor örneğin. Ve Danimarka'yı da sollayıp geçen Yunanistan var: 1990'da 2 megawattlık bir rüzgar enerjisini 1996 yılında 36 megawatt'a çıkarıyor ve 2000'li yıllarda yüzde yüzlere varacak yatırım planları yapıyor. Yine Almanya rüzgar enerjisinden çok büyük kapasitede yararlanan bir ülke. Bu rüzgarlar Türkiye sınırına gelip duruyor mu? Bu da ilginç. Biz ne yapıyoruz? Yenilenebilir Enerji Dairesi'sini kapatıyoruz... Soruyum. Neden kapatıldı Yenilenebilir Enerji Dairesi? Bütün bu gelişmelerden sonra nükleer santralların Türkiye'ye bir dayatma olduğunu ısrarla söylüyorum. Biz, tertemiz bırakılmış bir ülkede yaşamak istiyoruz. Bu ülkede, Çernobil faciası yaşandığında sorumluluk altında kalmış ve hiç bir kovuşturmayla karşılaşmamış yöneticiler var. Bugün Türkiye'de mahkeme kararlarına rağmen çalıştırılmayan arıtma tesisleri var, bu tesisler çalıştırılmadığı için bir günde ölen binlerce balık var. Canlı cansız bütün varlıklar bu kadar tehdit altındayken, bedelini sadece bizim değil bütün gelecek kuşakların ödeyeceği nükleer santrallar Türkiye'ye dayatılıyor. Bazı politik hesaplar uğruna, lobilerin kendi çıkarları uğruna bu tür sonuçlara mahkum edilmek isteniyoruz. Ben buradan çağrı yapıyorum: Bu tartışmaya taraf olanların söyledikleri sadece burada kalsın. Tartışmalar artık bir sonuca varsın ve bütün bu çabaların gelecek güzel günlere bir katkısı olsun.